

OPVOEDINGSONDERSTEUNING IN ONTMOETEN

BRONNENBOEK TER INSPIRATIE

Een project van het Laboratorium voor Educatie en Samenleving, K.U.Leuven,
in opdracht van de Dienst Welzijn en Gezondheid, Provincie Vlaams-Brabant.

OPVOEDINGSONDERSTEUNING IN ONTMOETEN

BRONNENBOEK TER INSPIRATIE

Projectverantwoordelijke: Stefan Ramaekers, Laboratorium voor Educatie en Samenleving, K.U.Leuven.

Onderzoek: Philippe Noens en Stefan Ramaekers, Laboratorium voor Educatie en Samenleving, K.U.Leuven.

Advies en begeleiding van de projectgroep: Myriam Philips, Kindbeleid provincie Vlaams-Brabant.

© Januari 2011, Provincie Vlaams-Brabant.

Philippe Noens & Stefan Ramaekers
Laboratorium voor Educatie en Samenleving, K.U.Leuven

We weten dat opvoeding vaak gepaard gaat met vragen en onzekerheden. Ouderschap is daardoor bijna per definitie verbonden met vragen als 'doe ik het goed genoeg?' en 'heb ik wel de juiste keuzes gemaakt?' We weten ook dat daarom ouders baat hebben bij een goede ondersteuning en gemeenten die deze ondersteuning aanbieden, zorgen voor een beter welzijn van ouders en kinderen. Ze komen zo tegemoet aan de vraag die vanuit de Vlaamse Overheid via het Decreet Opvoedingsondersteuning gesteld is.

Maar opvoedingsondersteuning mag ouders niet het gevoel geven dat ze geen vragen meer mogen hebben bij hun opvoeding. Als hun gezonde twijfels alleen nog worden beantwoord met tips en antwoorden van deskundigen, kan dat hen onzeker maken, en afhankelijk van deskundigen: die weten immers zoveel beter hoe het moet.

Voor ons als overheid is het belangrijk aandacht te blijven hebben voor de vereenzaming van veel gezinnen. Gezinnen zijn mobieler geworden, blijven niet onder de kerktoren wonen en komen vaak terecht in wijken waar ze de anderen niet kennen. In anonieme straten worden ouders inderdaad individueel verantwoordelijk voor hun kinderen. Vooral maatregelen die ouders weer binnen een netwerk plaatsen, kunnen zinvol zijn om die vereenzaming tegen te gaan. Dat vraagt om een andere aanpak van woonwijken, met bijvoorbeeld meer plaatsen die spontane ontmoetingen toelaten, zoals speeltuinen, fonteintjes, buurtwinkels ...

En ook daar willen we als provinciale overheid ons kindbeleid op inzetten. We willen via het project dat we samen met de K.U.Leuven vorm gegeven hebben, kijken waar ouders terug op een laagdrempelige manier kunnen samenkomen, waar ze hun opvoedingsonzekerheid kunnen toetsen bij andere ouders, waar hun netwerk terug vergroot wordt. Door de ouders weer met elkaar te verbinden, geven we hen de kans om elkaar écht te ondersteunen.

Gedeputeerde voor welzijn

Monique Swinnen

Januari 2011

INDEX		
	Inleiding	7
	De Feestmobiel (Tienen)	10
	Moekes en Vakesweekend (Asse)	12
	Onthaaltafels bij Wigwam (Leuven)	14
	De samenspeeldag (Pepingen)	16
	Geboortebomendag (Gooik)	18
	Barbecue bij een onthaalmoeder (Aarschot)	20
	Clubhuis van Vlieg (Overijse)	22
	Openluchtfilms (Zemst)	24
	Speelpleintje 'De Scheve Schuit' (Tienen)	26
	De spelotheek (Diest)	28
	Digitaal forum voor ouders (Overijse)	30
	De buurtsportmonitor (Herent)	32
	Welkomspakket voor nieuwe inwoners (Tienen)	34
	Kinderhoogdag (Zemst)	36
	Opvoedingspunten (Halle)	38
	Ontmoetingsmoment onthaalouders en opendeurdag kinderdagverblijven Pinokkio en 't Zonnetje (Pepingen)	40
	Gratis ontbijt bij de start van het schooljaar (Gooik)	42
	Babbeluurtje voor ouders (Asse)	44
	Atelier (Das pas koken) Tienen	46
	't Lampeke (Leuven)	48
	Buurtfeest in de Viergatenstraat (Gooik)	50
	Miet en Griet (Aarschot)	52
	Peuterbrunch (Overijse)	54
	Oogsten op 't Open Veld (Leuven)	56
	Babycafé (Overijse)	58
	Contactpersonen	60

Opvoedingsondersteuning door ontmoetingen tussen ouders

Dit boek bevat 25 voorbeelden van ontmoetingen tussen ouders die op een of andere manier ondersteunend voor het opvoeden kunnen zijn.

We hebben het een 'bronnenboek' genoemd. We bieden de voorbeelden aan ter inspiratie, als bronnen om aan te boren bij het vormgeven van opvoedingsondersteuning van ouders door ontmoetingen. Het biedt een mogelijke invulling van wat in het decreet Opvoedingsondersteuning opgenomen is over ontmoetingen als vorm van opvoedingsondersteuning: *'Het stimuleren van ontmoetingen tussen opvoedingsverantwoordelijken met de nadruk op het creëren van sociale netwerken en het bespreekbaar maken van het opvoeden van kinderen bij brede groepen van opvoedingsverantwoordelijken.'*

In elk van de voorbeelden ligt het accent op ontmoetingen tussen ouders in een brede zin van het woord. Het gaat dan ook om een divers aanbod aan voorbeelden dat laat zien dat er op velerlei manieren gestalte wordt gegeven aan de informele sociale steun waarvan we uit onderzoek weten dat ouders daar nood aan hebben.

Die diversiteit laat zich zien in de vele dimensies die in de voorbeelden terugkomen en die elkaar ook doorkruisen. Sommige voorbeelden hebben een duidelijke focus op (een) opvoeding(sthema) en lijken daarom dicht aan te leunen bij een eerder traditionele invulling van opvoedingsondersteuning, terwijl andere slechts zijdelings of (ogenschijnlijk) helemaal niet op opvoeden gericht zijn. In sommige voorbeelden is een 'deskundige' of een begeleider aanwezig, in andere helemaal niet. Sommige voorbeelden zijn gericht op een specifieke doelgroep, andere dan weer niet. **In sommige voorbeelden gaat het om ontmoetingen omwille van opvoeden, in andere gaat het om ontmoetingen in een context van opvoeden, en in weer andere gaat het om ontmoetingen waarin opvoeden veraf lijkt te staan.** Sommige voorbeelden zijn (of leiden tot) een structureel initiatief, andere zijn eenmalige initiatieven. ...

Het gaat er telkens om dat ouders samenkomen en elkaar kunnen ontmoeten, en dat in die ontmoetingen iets kan gebeuren dat (opvoedings)ondersteunend is.

Als het gaat om tegemoet te komen aan de vraag naar informele sociale steun, schiet het 'traditionele' aanbod van opvoedingsondersteuning hier te kort. Het zet vaak te eenzijdig in op advies- en informatieverstrekking (door een deskundige) en vertrekt daarbij doorgaans ook van een opvatting over opvoeding als iets dat met problemen en het oplossen daarvan te maken heeft. Opvoedingsonzekerheid wordt er geïnterpreteerd als iets dat wijst op mogelijke problemen, of dat wijst op een 'tekort' aan de kant van ouders, en het moet dan ook 'aangepakt', dit wil zeggen opgelost worden. En door de wijze waarop het wordt aangepakt, neemt men daarbij ook ouders het opvoeden in zekere zin uit handen. Opvoedingsondersteuning flirt zo met de grens van (preventieve) hulpverlening. – We verbazen ons er eigenlijk over hoe moeilijk het vandaag lijkt te zijn om ouders los te laten.

De voorbeelden in dit bronnenboek laten zien dat opvoedingsondersteuning ook anders ingevuld kan worden, precies door de aandacht te vestigen op ontmoetingen tussen ouders. En zo brengen ze ook opvoeden op een ander manier in beeld. Opvoeden komt in deze voorbeelden vooreerst opnieuw in de aandacht als een 'gewone' activiteit. In deze voorbeelden komt opvoeden niet in beeld als iets dat over problemen gaat, het gaat niet om problematische opvoedingsonzekerheid. Het draait hier om het 'gewone opvoeden'. De vragen die alle ouders wel eens hebben kunnen er gesteld worden, de (niet-problematische) onzekerheid die alle ouders wel eens ervaren kan er uitgesproken worden – over het slapen gaan bijvoorbeeld, de onderbroken nachten, over moeilijke eetmomenten, of hoe zoonlief of dochterlief zich gedraagt tegenover het nieuwbakken zusje of broertje. Daarnaast komt in de voorbeelden opvoeden ook opnieuw aan bod als iets dat een bepaalde plaats in het leven van een ouder heeft, dat (gewoon) deel uitmaakt van het leven als ouder. Tenslotte komt opvoeden er opnieuw heel duidelijk in beeld als die plaats waar ouders aan hun kinderen doorgeven wat ze belangrijk vinden en waar het dus draait om het overdragen van waarden en normen van de ene op de andere generatie.

Het versterken van netwerken rond ouders wordt vandaag vlug gezien in termen van het ontwikkelen en toepassen van nieuwe methodieken die dan door de medewerkers ter velde moeten worden ingezet. Dit boek biedt geen methodiek. Het bevat geen uitgeschreven stappenplan of richtlijnen ter houvast om ontmoetingen tussen ouders vorm te geven, of te ondersteunen, of te faciliteren. Het is 'slechts' een bundeling van voorbeelden – maar dan wel

voorbeelden die laten zien dat er niet altijd technische expertise nodig is om ontmoetingen te faciliteren, maar dat 'kleine ingrepen' kunnen volstaan. Men kan het zien als een *knutselboek*, een boek dat beroep doet op de creativiteit van verantwoordelijken opvoedingsondersteuning om van ontmoeten iets moois te maken, in het volle besef dat elk initiatief moet vertrekken van de lokale context, rekening houdend met de diversiteit aan betrokkenen, noden en behoeften. En gelukkig is knoeien een onderdeel van knutselen. Uitproberen kan en mag, en soms zullen daarbij brokken worden gemaakt. Ontmoeten is immers, net zoals opvoeden, menselijk.

We vellen geen oordeel over het 'beter' of 'rijker' zijn van de voorbeelden. Ze worden in dit boek dan ook in willekeurige volgorde aangeboden.

De meeste van deze voorbeelden kaderen binnen het project *Opvoedingsondersteuning in ontmoeten* van de provincie Vlaams-Brabant in samenwerking met het Laboratorium voor Educatie en Samenleving van de onderzoekseenheid Pedagogische Wetenschappen K.U.Leuven dat in januari 2010 van start ging en afgerond is in december van datzelfde jaar. Het volledige onderzoeksrapport kan u terugvinden op <http://ppw.kuleuven.be/ecs/les>.

Om het project tot een goed einde te brengen hebben we mogen rekenen op de medewerking en steun van heel wat mensen. Graag willen we hen hierbij uitdrukkelijk bedanken. Zonder hen zou dit bronnenboek niet zijn wat het is. Het project werd in eerste instantie financieel mogelijk gemaakt door Gedeputeerde Monique Swinnen en de Dienst Welzijn en Gezondheid, Provincie Vlaams-Brabant. Men is er blijven geloven in de maatschappelijke relevantie van dit werk, waarvoor we hen danken. Bijzondere dank ook aan de verantwoordelijken opvoedingsondersteuning van de betrokken gemeentes voor alle informatie die ze ons aanleverden en voor hun kritische bedenkingen en aanvullingen tijdens de bijeenkomsten in het kader van dit project .

Philippe Noens en Stefan Ramaekers

Tienen

DE FEESTMOBIEL

“In principe kan ik me helemaal van de buurt afsluiten als ik dat zou willen. Ook in onze straat zijn er mensen die niet mee willen doen met zo’n evenement, maar doordat wij en onze burens er gezamenlijk mee zijn begonnen, en wij ook best wel van een feestje houden, zijn wij er altijd bij. Onze kinderen gaan al een paar jaar niet meer mee. Die hebben hun eigen feesten. Hoewel onze zoon ook dit keer wel hielp met opbouwen en afbreken. Dat vond hij wel leuk.” (Een moeder)

“Dankzij de buurtfeesten kennen wij elkaar, groeten wij elkaar, ook de kinderen en dat maakt een buurt een stuk vriendelijker. Maar binnen-springen bij elkaar, nee, zover gaan

we niet. Daar hebben wij en de meeste van onze straat geen behoefte, en eigenlijk ook geen tijd, voor. Zonder buurtfeest zouden wij de meeste burens amper spreken en misschien hadden we dan ook niet geweten dat er zoveel toffe mensen in onze straat wonen.” (Een vader)

De stad Tienen vindt het belangrijk om de sociale contacten tussen zijn bewoners te versterken. Daarom stimuleert het stadsbestuur organisatoren van straat- en wijkfeesten met een toelage.

In 2008 werden er 27 aanvragen ingediend voor straatfeesten. De diensten jeugd en cultuur lanceerden kort daarop een nieuw initiatief om de organisatoren van straat- en

wijkfeesten nog beter te ondersteunen: de Feestmobiel.

Deze gesloten aanhangwagen heeft heel wat materiaal in huis om een straatfeest goed te laten verlopen: 4 canopytenten van 3 m x 6 m met zijkanten, 10 opklapbare tafels, 40 opklapbare stoelen, halogeenverlichting (tien stuks) en 2 verlengkabels. De Feestmobiel kan uitgeleend worden bij de uitleendienst jeugd en cultuur van stad Tienen. Hij werd een eerste keer in gebruik genomen op dinsdag 26 mei 2009, tijdens een buurtfeest in Grimde ter gelegenheid van de ‘Dag van de Buren’. De Feestmobiel blijkt zo’n groot succes dat een tweede aanhangwagen in de maak is. Daarnaast geeft de dienst cultuur ook een gids ‘Feest in je straat’ uit. Deze folder is een handleiding voor organisatoren van straat- en wijkfeesten. Men vindt er tips en suggesties in terug voor een origineel straatfeest en een handige checklist met alle stappen die je moet doorlopen om tot een geslaagd buurtfeest te komen.

Soms hoeft men voor een feest niet ver te gaan. De eigen straat kan een ideale plek zijn om met andere buurtbewoners (ouders & kinderen) samen te komen. Dit is veelal het gevolg van een onverwachte gebeurtenis (een elektriciteitspanne, een auto-ongeluk), maar daarnaast groeit het fenomeen van een georganiseerd straat- of buurtfeest aan populariteit. Een quiz met de burens, een speelstraat voor de kinderen, een drank op het nieuwe jaar, een buurtoverleg over het nieuwe speelpleintje. Dit soort van ontmoetingen faciliteren kan dan betekenen: inwoners via een brochure met tips en suggesties informeren over hoe zulke activiteiten te organiseren. Bijvoorbeeld, of er is nagedacht over het afsluiten van een verzekering, of info waar men feestmateriaal kan ontlenen. Zo’n toegankelijke ‘handleiding’ werkt prikkelend en verlaagt de drempel om zich ervoor te engageren. Een feestmobiel, waarin heel wat materiaal opgeslagen zit, maakt de organisatie nog een stuk lichter. Ouders met hun kinderen

zijn misschien niet de centrale doelgroep, maar worden toch – zij het dan op een onrechtstreekse manier – aangesproken en betrokken. Tijdens de organisatie dringt bijvoorbeeld de vraag zich op of er een springkasteel voor de kinderen moet zijn. Of men start een overleg op over het aanvragen van een speelstraat. Waar het om draait is dat de gemeente, door het aanbieden van een gids/handleiding en een feestmobiel, inzet op de sociale cohesie in de nabije woonomgeving en dat ook ouders, als onderdeel van een straat of buurt, hiervan kunnen profiteren.

Asse

MOEKES EN VAKESWEEKEND

"De emancipatie van de vrouw is ook doorgedrongen op vlak van pinten pakken."

(Een moeder)

"Ik probeer er volgend jaar zeker ook bij te zijn. Het is een ervaring die je moet meemaken in deze drukke tijden. Eén keer per jaar de batterijen opladen door samen te zijn met andere vaders en te 'ravotten'. Hoe meer Vakes, hoe meer vreugde."

(Een vader)

Elk jaar organiseert de scoutswerking Sint-Martinus te Asse een Moekes- en Vakesweekend. Het weekend voor de vrouwen wordt verzorgd door de meisjesleiding, oud-leiding en enkele geëngageerde moeders. Hetzelfde gaat op voor de mannen met hun Vakesweekend. De ouders maken een weekend mee zoals hun kinderen elke week een scouts-zondag meemaken. Het weekend start op vrijdag, wanneer men het materiaal en tassen verzamelt en samen naar de kampplaats brengt. Bedoeling is dat ouders de leiding van hun zoon of dochter leren kennen, dat de banden met oud-leiding worden aangehaald en dat de leiding ook eens de familie achter hun leden leren kennen.

Sommige activiteiten worden voorbereid door de leiding, andere activiteiten door de ouders. De voorbereiding en de planning van de weekends gebeurt steeds in overleg met de leiding en het oudersteam.

Het Moekes- en Vakesweekend is klein begonnen met enkele gemotiveerde ouders maar is stilaan uitgegroeid tot een groot evenement met heel wat inschrijvingen.

Ouders die op zondagnamiddag staan wachten om hun kinderen op te halen, een babbeltje slaan en daarna eens vragen aan zoon en dochter "Hoe het geweest is?". Geprikkeld door hun verhalen groeit misschien de zin om zelf eens een weekendje 'scouts' te zijn en om zo de vervlogen kindertijd te herbeleven. Tijdens het Moekesweekend amuseren de ouders zich als meiden onder elkaar met een bosspel, een quiz, een verkleedpartij, enz. Ook voor vaders is er een ontspannend weekend met een dropping, woudloperskeuken en natuurlijk de nodige rustige momenten om eens op 'effe' te komen. In beide weekends zijn er rustige momenten gepland, waar ouders samenzitten en het kunnen hebben over 'de dingen des levens'. Het initiatief verzamelt een aantal vaders of moeders die samen moeten leven: samen eten, koken, spelen en slapen. De scouts proberen op een vrijblijvende manier ouders te motiveren om eens te proeven van hun werking. Waarover praten de aanwezige

ouders? Misschien niet onmiddellijk over de opvoeding van hun kinderen, eerder over van alles. Toch kunnen deze terloopse gesprekjes best over heel intieme, persoonlijke dingen gaan. Omdat vaders en moeders geen verplichtingen hebben en er een losse sfeer hangt, kan er makkelijker 'langs de neus weg' gesproken worden over wat hen zoals bezighoudt, hun onzekerheden met betrekking tot de opvoeding, bijvoorbeeld, of die kleine probleempjes 'met onze Erik', of .... Het belangrijkste is dat er andere moeders of vaders zijn die luisteren. Er hoeft misschien niets eens op ingegaan te worden, of erover doorgepraat te worden. Net omdat men ouders verzamelt en tegelijkertijd opvoeding niet als thema aan de orde is, kan het op een heel gewone manier aan de orde komen.

Leuven

ONTHAALTAFELS IN WIGWAM

"I'm home here" (Een moeder)

"We komen regelmatig bij de kindjes zitten, da's heel aangenaam"

(Een buur)

"'t Is ook niet kinderen afzetten en weglopen, je kan eens babbelen met de andere ouders die rond de tafel zitten of de andere kinderen bezig zien of zien hoe uw kind zich integreert in de groep, da's wel interessant."

(Een moeder)

Wigwam is een kinderdagverblijf met 23 plaatsen, verdeeld over een baby- en een peutergroep. Het werd in 1995 opgericht als kansarmoede-project voor de opvang van 14 kindjes. In september 2003 werd het een zelfstandige vzw en in september 2004 kreeg het een erkenning van Kind en Gezin als kinderdagverblijf voor 23 plaatsen. Omdat niet alle kindjes voltijs naar de opvang komen, worden op jaarbasis gemiddeld 50 à 60 kindjes bereikt. Wigwam biedt 'inclusieve kinderopvang' wat betekent dat kinderen en ouders met specifieke zorgbehoeften er

ook terecht kunnen. Men richt zich hierbij hoofdzakelijk op gezinnen uit de buurt. Wigwam ligt midden in de sociale woonwijk Casablanca te Kessel-Lo, waar heel wat gezinnen wonen die zich in een zwakkere sociaal-economische positie in de samenleving bevinden: alleenstaande ouders, langdurig werklozen, allochtone gezinnen, sociaal geïsoleerde gezinnen, gezinnen die kwetsuren opliepen in onze samenleving, enz. Binnen Wigwam nemen ouders een belangrijke plaats in. Ze krijgen de kans om andere ouders te ontmoeten tijdens het dagelijks onthaalmoment. Ouders kunnen er binnen- en buitenlopen zoals het hen past en bij een tas koffie of thee ervaringen met hen en met de begeleiders te delen. Doordat de zorg voor de opgevangen kinderen wordt gedeeld

is de opvoeding een gemakkelijk gesprekstema, al worden zo goed als alle thema's er besproken. Ouders worden ook uitgenodigd te participeren aan de laagdrempelige activiteiten, zoals koken of knutselen, die regelmatig worden georganiseerd. Naast de dagelijkse bezigheden in het kinderdagverblijf worden extra ontmoetingsmomenten, activiteiten en vormingen aangeboden. Op die manier groeit een vertrouwensband die erg belangrijk is voor de verdere samenwerking. Ouders krijgen in Wigwam de kans om op adem te komen, een oplossing te zoeken voor eventuele problemen, hun sociaal netwerk uit te breiden, een opleiding te volgen, werk te zoeken, enz. Ze worden ook bijgestaan om hun draagkracht, kennis en competenties te vergroten. Indien extra hulpverlening aangewezen is, wordt hier samen met hen naar op zoek gegaan.

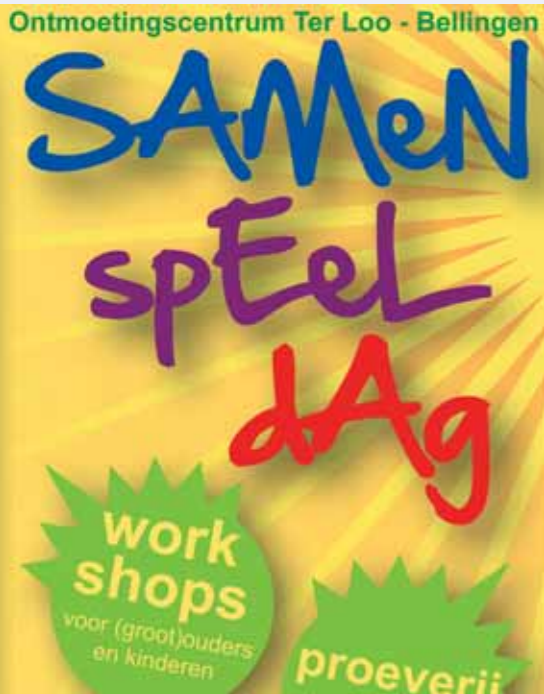
Het kinderdagverblijf wordt door gebruik te maken van onthaaltafels (letterlijk een tafel met een tas koffie en soms een sandwich) een plek waar het kind zijn ouders mee naartoe zuigt, een plek waar ouders even 'op adem' komen en hun verhaal kwijt kunnen. Door kleine zaken – een aangeboden koffie tijdens het onthaal, een luisterend oor van een begeleid(st)er, de gelegenheid om deel te nemen aan laagdrempelige groepsactiviteiten zoals koken of knutselen – wordt de Wigwam voor enkele uren meer dan een kinderdagverblijf; het 'gewone' opvoeden – de dagelijkse beslommeringen van ouders, hun vragen en onzekerheden – krijgt er een uitdrukkelijke plaats; het wordt een plaats waar kinderen én ouders verblijven en zich blootstellen aan de ideeën van anderen. Niet zozeer om uit te leren, maar om de gedachten en meningen van anderen te aanhoren, en misschien te toetsen aan de eigen visie, misschien ook te ontdekken wat die 'eigen visie' dan wel is en zich af te vragen of het dit inder-

daad is waarvoor men verantwoordelijkheid wil dragen. Het kinderdagverblijf als plek waar mensen elkaar ontmoeten is dan geen plaats waar mensen beoordeeld of geëvalueerd worden aan de hand van een of ander kader, maar is een plaats waar mensen zelf betekenis kunnen geven en ontdekken, en zelf het kader mee kunnen vormgeven waarbinnen opvoeden voor hen betekenis heeft.

Pepingen

DE SAMENSPEELDAG

"Het is leuk om eens op die manier tijd vrij te maken voor mijn kinderen. Ik speel niet zo vaak met hen, maar daar tegenover staat wel dat ik samen eten zeer belangrijk vind. Eten en praten met de kinderen is voor mij onlosmakelijk verbonden."
(Moeder van Lara en Gitte)

"Tijdens het stellingenspel ben ik toch verschoten. Sommige ouders maken er een punt van elke avond een verhaaltje voor te lezen. Anderen willen niet dat hun kinderen tijdens de zomervakantie zoveel binnen zitten, op de computer spelen of televisie kijken. Ik vind het persoonlijk wel gezellig samen met de kinderen naar FC De Kampioenen te kijken."
(Moeder van Jörgen en Jana)

Op woensdag 19 mei 2010 organiseerde Pepingen samen met andere gemeentes in het Pajottenland de samenspeeldag, een intergemeentelijk initiatief met een picknick en allerhande workshops voor ouders en kinderen. Dit was een schot in de roos want er kwamen niet alleen een 350-tal deelnemers maar ook de informele ontmoeting van ouders werd gestimuleerd aan de hand van activiteiten zoals picknicken, oude volksspelen, voorlezen, proeverijen, enz. Ouders en grootouders speelden samen met hun kinderen. Het evenement had plaats in en rond Terloo in Bellinghen, van 12 tot 17u. Het initiatief werd georganiseerd door Opvoedingspunt Pajottenland (waar ook Gooik, een andere gemeente uit het onderzoek,

onderdeel van uitmaakt). Concreet hadden de deelnemers keuze uit zeven workshops: voorlezen, rollebollen met kleuters, zumba, een stellingenspel, communiceren met tieners en zelf muziekinstrumenten maken. Op donderdag 20 mei ging aansluitend de educatieve voorstelling 'Moeder.....is een noodzakelijk kwaad' door, een voorstelling waar het opvoeden van pubers op een luchtige manier werd aangekaard. De voorstelling begon om 19u30 in basisschool De Regenboog in Herfelingen. De toegang was gratis maar de plaatsen moesten vooraf gereserveerd worden.

De samenspeeldag als een ontmoetings-, spreek- en speelruimte. Kinderen en (groot)ouders spelen er samen, delen ervaringen, stellen vragen, maar vooral: nemen er de tijd voor. Samen eten, voorlezen, knutselen, een muziekinstrument maken... Stukjes tijd die los staan van de meer economische tijdsdruk van de werkweek. Vaak is het samenspelen een spontaan gebeuren, een ogenblik dat ongepland opduikt en waarin (groot)ouders en kinderen aandacht hebben voor elkaar, interesses delen, stoeien en voor elkaar zorgen. De samenspeeldag wil deze kleine interactiemomentjes nog sterker in de verf zetten en delen met anderen. In zekere zin benadert de organisatie samenspelen op een atypische manier: alhoewel dergelijke speelmomentjes niet echt gecreëerd hoeven te worden, worden ze nu wel in workshops gegoten. Zo wordt er gezorgd voor een kader waarin elk zijn eigen weg zoekt en de dag op zijn manier invult. Tijdens de workshops ontspringen zich heel wat gesprekken rond het thema

'spelen'. Voor sommige ouders hoeft er niet steeds een activiteit bij betrokken worden, maar is het samenzijn op zichzelf al voldoende. Nergens is dat zo duidelijk als in het spreken over het samen eten (zie citaat). Meer bepaald wordt op zo'n samenspeeldag onder meer nagedacht en gesproken over de plaats die spelen krijgt in de opvoeding en welke invulling men daaraan geeft. Binnen spelen wordt afgewogen tegen buiten spelen, en ook bepaalde rituelen – met het gezin elk weekend naar FC De Kampioenen kijken – komen aan bod. Dergelijke gesprekken hebben betekenis omdat ze elk gezin als gezin markeren. Door erover te spreken met andere ouders wordt voor ouders duidelijk dat elk gezin vaak op een heel eigen manier vorm geeft aan en bezig is met een opvoedings-thema.

Gooik

GEBORTEBOMENDAG

*“Een zeer tof initiatief. En we komen hier nog regelmatig voorbij wandelen zodat Wanne zijn boompje kan zien.”
(De moeder van Wanne)*

“Normaal kwamen we niet, maar een bevriend koppel was eveneens dit jaar bevallen en ze vroegen ons mee. Uiteindelijk hebben we er geen spijt van gehad. Zo leren we eens een ander stukje van de gemeente kennen. En daarna zijn we met ons vieren...heum, zessen...nog iets gaan eten.”

(Een jonge vader)

Elk jaar organiseert de gemeente een geboortebomendag in natuurcentrum De Paddenbroek. Iedere (alleenstaande) ouder of ouderpaar dat in de voorbije twaalf maanden een kindje kreeg wordt uitgenodigd om hun boom te planten. Terwijl de ouders, geholpen door de groendienst, lustig spitten en planten zorgt de Socioculturele Dienst voor een kleine receptie en een ballonwedstrijd. De winnaar van deze ballonwedstrijd krijgt daarna op zijn eerste verjaardag een taart van het gemeentebestuur. De Gooikse schepen van Gezin en de burgemeester komen deze verjaardagstaart persoonlijk afgeven bij de jongste telg van de familie.

Er wordt ook gedacht aan het milieu. De gemeente leent sinds kort herbruikbare bekers uit voor buurtfeesten, fuiven en andere evenementen. Deze bekers werden voor het eerst gebruikt tijdens de geboortebomendag en bleken aan te slaan. De bekers kregen een Geelgorsprint opgedrukt. Op die manier brengt het gemeentebestuur, in samenwerking met Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën, de bedreigde akkervogel in de aandacht. Op en rond De Paddenbroek zijn deze vogels trouwens nog sterk aanwezig.

De Socioculturele Dienst brengt door de geboortebomendag nogal wat jonge ouders op een informele manier bij elkaar, en dan zeker bij mooi weer. Men doet dit om de nieuwe Gooikenaars te verwelkomen, maar tegelijkertijd is het een evenement waar ouders onder elkaar een glas drinken, elkaar wat beter leren kennen, letterlijk en figuurlijk een ballonnetje oplaten. Het stukje natuur wordt voor even een ruimte voor ontmoetingen waar men terloops eens kan

informereren naar de andere ‘nieuwe’ ouders, hoe hun kleine spruit heet bijvoorbeeld, of praktischer: of men even kan helpen bij het planten van de boom. Een geboortebomenbos is ook een plaats om naar terug te keren. En het draagt iets blijvends in zich mee. Met hun lange levensduur zijn bomen het perfecte symbool voor een lang en gelukkig leven. En dat is waarschijnlijk het eerste wat ouders hun zuigeling wensen.

BARBECUE BIJ EEN ONTHAALMOEDER

Schepen Els Vinckx van Aarschot haalde tijdens een gesprek met Annabel Vandezande, stagiaire pedagogische wetenschappen (academiejaar 2009-2010), een idee aan dat in het kader van dit boek het vermelden waard is. De inspiratie

werd gehaald bij een Aarschotse onthaalmoeder. Deze onthaalmoeder liep al een tijdje rond met de idee om een barbecue te organiseren voor alle kinderen waar zij ooit voor gezorgd heeft, uiteraard samen met de ouders. Het gemeentebestuur zag hier wel iets in. Niet alleen worden ouders op een laagdrempelige manier samengebracht, tevens kan men ook werken aan het sociale netwerk. Een barbecue, met als gastvrouw de onthaalmoeder, met spel- en ontmoetingskansen voor kinderen en ouders. Het liefst dan nog in de tuin van de onthaalmoeder, aangezien de ouders er reeds ettele keren geweest zijn en de drempel dus niet meer zo hoog ligt. In 2009 vertaalde dit idee zich in het aanvragen van subsidies aan

Jongerenwelzijn. De centrale insteek was dus initiatieven genomen door onthaalouders, verantwoordelijke(n) mini-crèches, verantwoordelijke(n) kinderdagverblijven en/of verantwoordelijke(n) opvanginitiatieven die ouders op één of andere manier samenbrachten te ondersteunen. Aangezien heel wat personen gebruik maken van opvangplaatsen, en alle opvangcentra te Aarschot reeds heel wat kinderen mochten verwelkomen, kan men het 'barbecue' initiatief zien als een soort reünie. De Stad Aarschot wou deze vorm van samenzijn stimuleren. Door de bijeenkomsten die in 2008-2009 waren belegd door de werkgroep opvoedingsondersteuning bleek dat heel wat betrokkenen opvoedings-

ondersteuning ontmoetingsplaatsen en –momenten als de ideale gelegenheid zien om opvoeding op een normale manier ter sprake te brengen. Concreet behelste het idee dat geïnteresseerde opvangplaatsen hun initiatief bekend moesten maken aan de gemeente en in ruil hiervoor kregen ze dan de nodige ondersteuning. Men kon gratis gebruik maken van de uitleendienst van de Stad Aarschot, bijvoorbeeld, of men kreeg een financieel duwtje in de rug om zelf materiaal aan te kopen. Voorbeelden van activiteiten waren een speelfeest met etentje, een uitstapje naar de speeltuin, een sporttoernooi, een reünie met ouders (in de vorm van een drink, een barbecue, een aperitief). Stad Aarschot zou de initiatiefnemers stimuleren om creatief te zijn, zolang de doelstelling (op een laagdrempelige manier ouders samenbrengen) werd gerealiseerd.

Een barbecue bij de onthaalmoeder biedt een ideale gelegenheid om de andere ouders eens te ontmoeten. En men mag er vanuit gaan dat het thema 'opvoeding' vrij snel aan bod komt wanneer de tafel gevuld is door ouders die op dat moment hetzelfde delen: dat hun kind(eren) bij deze onthaalmoeder geweest is (zijn). Zonder rond een 'pedagogisch' thema georganiseerd te zijn, heeft het ontmoeten hier een pedagogische betekenis: bij elkaar terecht kunnen, weten wie er een kindje van ongeveer dezelfde leeftijd heeft, misschien wel telefoonnummers uitwisselen, z'n hart eens luchten tegen de onthaalmoeder of een andere ouder, horen dat het 'bij die anderen ook zo gaat'. Opvoeden komt hier positief in beeld. Opvoeden komt hier in beeld als iets dat voor alle ouders een bepaalde betekenis en plaats in hun leven heeft. Onder ouders krijg je al snel het gevoel dat je toch niet zo slecht bezigt bent, of dat iedereen wel eens met die vraag of dat probleempje sukkelt.

Overijse

CLUBHUIS VAN Vlieg

Cultuurcentrum Den Blank, een multifunctioneel gebouw met theaterzaal, vergaderzalen, een tentoonstellingszaal- en galerij, foyer en cafetaria. Net zoals elk cultureel centrum biedt het een waaier aan voorstellingen, van theater tot film, van muziek tot cabaret, van workshops tot cursussen. Maar er zijn ook voorstellingen voor kinderen. Sinds enkele jaren werkt de Gezinsbond Overijse samen met het cultureel centrum Den Blank (en eveneens met cultureel centrum De Bosuil). Waar men vroeger sprak over 'Een avondje uit', gaat het initiatief nu door onder de naam 'De bende van vlieg'. Vlieg is immers het Vlaamse logo dat staat voor

alles wat met cultuur en kinderen (van drie tot twaalf jaar) te maken heeft.

Den Blank en De Bosuil bouwden als cultuurcentra samen met de Gezinsbond Overijse een geheel nieuwe werking uit. Het Clubhuis is een onderdeel van deze werking en het Clubhuis gaat open bij avondvoorstellingen één uur voor de voorstelling tot één uur erna. Het is een club met creatieve spelen, knutselmateriaal, strips, jeugdboeken, enz. Soms vinden er ook workshops plaats die verzorgd worden door de acteurs of andere betrokkenen, meestal in het thema van de familievoorstelling. Jonge animators van de Gezinsbond (Crefi) houden een

oogje in het zeil. De ouders kunnen ondertussen een drankje nuttigen met elkaar of meespelen in het Clubhuis (dat overigens ook tijdens de voorstelling open blijft). Smulvlieg is eveneens een onderdeel: ouders en kinderen kunnen zich aan een democratische prijs tegoed doen aan een buffet anderhalf uur voor de voorstelling. Elk kind kan lid worden van de bende van Vlieg. De jongen of meisje ontvangt dan een gratis lidkaart en krijgt een e-mailnieuwsbrief toegestuurd.

Voor de goede orde: De Bosuil beschikt niet over clubhuis of smulvliegwerking.

Een cultureel centrum is een krachtige plek, zoals de bibliotheek of het sportcomplex, waar veel mensen samenkomen. De bende van Vlieg, en dan meer bepaald het Clubhuis en Smulvlieg, concentreert zich op activiteiten voor ouders met kinderen. De voorstellingen worden geselecteerd op basis van vorige ervaringen waarin bleek dat familievoorstellingen – voorstellingen waar zowel kinderen als hun ouders iets aan hebben – vaak erg goed in de smaak vallen. De cultuurcentra en de Gezinsbond Overijse maken een gezellige avond met het

gezin mogelijk en bieden een pakket (voorstelling + randanimatie) aan dat ouders – die misschien in eerste instantie wat weigerachtig staan tegenover een kindertoneel – aanmoedigt om toch eens een kijkje te komen nemen. Terwijl zoon- of dochterlief spelen (onder begeleiding van een animator) of een workshop ondernemen, kunnen ouders elkaar opzoeken, een glas drinken, toekijken of zelfs meespelen. Het initiatief maakt mogelijk dat ouders elkaar op een informele manier ontmoeten.

Zemst

OPENLUCHTFILMS

Zemst onder de sterren.
Gratis openluchtfilms!

Tijdens de zomermaanden worden er te Zemst enkele openluchtfilms vertoond.

Dit is een initiatief van de cultuurdienst in samenwerking met de gemeente. Er worden zowel films voor volwassenen als voor kinderen vertoond.

Om niemand te ontriefen wordt erop gelet dat elke deelgemeente eens aan de beurt komt.

De gemeente voorziet in een aantal stoelen, maar een eigen stoel meebrengen wordt aangeraden.

De films worden vertoond op een marktplein, op een grasveld, een schoolplein, enz.

Kijklustigen kunnen een drankje kopen en wie met de fiets komt hoeft voor zijn popcorn niet te betalen.

Soms wordt er ook straattheater voorzien, als smaakmaker voor de film.

Het vertonen van een film: niet onmiddellijk iets dat men linkt aan opvoedingsondersteuning, of aan opvoeding in het algemeen. Natuurlijk zijn er 'pedagogische' mogelijkheden. Men kan het onderwerp van de film bijvoorbeeld aanpassen aan opvoedkundige thema's uit de actualiteit (virtuele werkelijkheid bij tieners, bijvoorbeeld, of de vraag of games gewelddadig gedrag uitlokken). Of er kunnen opvoedingsfilmpjes tussen de trailers verschijnen. Of men kan een stelling/vraag ('Moeten kinderen altijd hun bord leegeten?') vertonen op het scherm alvorens de film start. Maar het kan ook anders. Men kan het ook gewoon loslaten, mensen laten samenkomen en de ontmoeting laten gebeuren. Kijken naar een film is ontspannend en plezierig. En zo'n openluchtvertoning is een initiatief dat een zeer heterogeen publiek aantrekt. Mensen kunnen kiezen om contact te vermijden (door zich gewoon op de film te concentreren) of om tot ontmoeting te komen (door al wat vroeger te komen, zich te zetten

bij anderen die ook hun eigen stoel hebben meegebracht). Niet dat er zich dan onmiddellijk duurzame en diepgaande relaties gaan ontplooiën. Mensen kunnen genieten van het tijdelijk samenzijn met de anderen (bijvoorbeeld tussen kinderen en ouderen) zonder dat dit verder hoeft te gaan. Maar de tijdelijke vorm van samenzijn die de gemeente door deze openluchtfilms organiseert sluit die duurzaamheid niet uit. Tussen een aantal mensen kan een meer permanent contact ontstaan waardoor ze nu ook de andere openluchtvoorstellingen opzoeken of andere culturele initiatieven frequenteren. Op zijn minst kunnen we stellen dat sommige Zemstenaars op een plek (in een deelgemeente) komen waar ze nog niet geweest zijn en dat die plaatsen daarna als ontmoetingsruimte kunnen blijven gebruikt worden. In die zin zet de gemeente één van zijn publieke plaatsen (een grasveld, een marktplein) eens op een andere manier 'op de kaart'.

Tienen

SPEELPLEINTJE 'DE SCHEVE SCHUIT'

"In de paar maanden dat ik hier woon, ben ik een bekend gezicht geworden in de buurt. Voordat ik met ons Maggy naar het speelpleintje kwam, kende ik alleen wat mensen uit de straat. Een knikje of 'Goeiedag' wanneer ik de hond uitliet. Nu ken ik en mijn dochter al heel wat moeders met naam en toenaam. Je merkt dat ze met je gaan praten over hun kleine probleempjes." (Een Moeder)

"Het geluid van spelende kinderen is soms storend, maar het brengt wel sfeer. Ik voel me veiliger wanneer ouders met hun kinderen rondhollen op en rond die speeltuigen." (Een oudere buurtbewoner)

In 2008 werd een eerste editie van de Buitenspeeldag georganiseerd in Bost, een deelgemeente van Tienen. Een Tiense straat werd dan verkeers-

vrij gemaakt en 'bezet' door allerlei speeltuig en een luchtkasteel. Er was ook de mogelijkheid om volksspelletjes te spelen (zoals sjoelbak, trou madame, enz.). De Buitenspeeldag bleek een groot succes: de Tiene-naars, en dan vooral de inwoners van Bost, waren in grote getale aanwezig. Er gingen al langer stemmen op voor de aanleg van een speelpleintje, maar door het succes van deze dag kwam de idee in een stroomversnelling terecht. Als locatie koos de stad voor een terrein aan de Hannuitsesteenweg. De jeugddienst die zich het lot van de Tiense speelpleintjes aantrekt en sinds enkele jaren ijvert voor de restauratie van vervallen speelpleintjes en de bouw van nieuwe speelterreinen voorzag een inspraakvergadering voor de lokale bevolking. De buurt werd geïnformeerd en mogelijke pistes werden verkend

en becommentarieerd door de aanwezigen. Ook de kinderen van basisschool Toermalijn kregen de kans hun zegje te doen. Het nieuwe speelplein werd, onder meer op de vraag van de kinderen, uitgerust met een klim- en klautercombinatie in de vorm van een piratenschip. Ook aan de veiligheid werd gedacht, onder andere door de plaatsing van een afspanning. De technische dienst van de stad Tienen stond in voor het verwijderen van de oude garageboxen en de omheining, het deels heraanleggen van het grasperk en de mooie afwerking van het terrein met dolo-miet. Voor de plaatsing van het nieuwe hekwerk en het speeltoestel werden twee externe firma's aangesproken. Op zaterdag 4 april 2009 werd het pleintje dan feestelijk geopend in aanwezigheid van de buurtbewoners. De jeugddienst verbond een wedstrijd aan het kiezen van een gepaste naam. Uiteindelijk won 'De Scheve Schuit' het pleidooi. De winnaar mocht een weekend lang gratis gebruikmaken van een springkasteel.

Pleintjes met speeltuig trekken vaak heel wat ouders met spelende kinderen. Men passeert er tijdens een wandeling en komt er eventjes uitwaaien, bijvoorbeeld. Of men gaat er picknicken en slaat een babbeltje met andere buurtbewoners. Een pleintje heeft vaak geen opzichter, is een soort van 'niemandsland'. Al heeft het een eigenaar (de gemeente), er wordt maar weinig gesurveilleerd. Het terrein wordt bewaard en beschermd door zijn gebruikers, maar ook door de jeugddienst die alle Tiense speelpleintjes een warm hart toedraagt. Twee verantwoordelijken proberen op regelmatige basis de speelpleintjes te bezoeken en te onderhouden. Samen met de lokale buurt zetten ze zich in voor de pleintjes. Een passant die de vergeten papiertjes of flesjes opraaft, bijvoorbeeld. Of een buurtbewoner die de hangjongeren berispt wanneer ze het veldje als brommerparcours gebruiken. Pleintjes worden gebruikt, maar ook misbruikt, beklad met graffiti of afgebroken door vandalen. Een speel-

pleintje kan een heel divers publiek aantrekken, maar het zijn de kinderen (met hun ouders) die de eigenlijke functie levend houden. Gewoon door er te zijn, de ruimte te gebruiken, samen te spelen met anderen. In de buurt wordt het speelpleintje dan een ontmoetingsplek, waar mama's en papa's en opa's en oma's elkaar ontmoeten terwijl de (klein)kinderen klauteren en klimmen. Een plaats in de nabije omgeving waar men dezelfde gezichten ziet opduiken, waar men naartoe wordt gelokt om een praatje te maken en zich met elkaar verbonden voelt. Mensen knopen nu eenmaal makkelijker een gesprek aan als een volwassene met een kind rondwandelt. In die zin kan een actief speelpleintje ook 'bevrijdend' werken, het kan een negatieve sfeer doen kantelen. Het pleintje, en dan zeker de spelende kinderen, is een katalysator waardoor mensen met elkaar praten. Het pleintje kan daarnaast ook een veilige haven zijn voor wie het thuis of op straat minder prettig vindt.

Diest SPELOTHEEK

Heel wat steden hebben al geruime tijd een ingerichte speel-o-theek waar men tegen een gunstige prijs (of gratis) allerhande speelgoed kan lenen. Niet enkel kan men proeven van het gewone, maar ook het wat duurdere pedagogisch verantwoord speelgoed kan men zo voor een prijsje uitlenen. Ouders kunnen hun kind regelmatig nieuw en uitdagend speelgoed aanbieden, zonder daar veel geld voor neer te tellen. Of de kinderen kunnen het speelgoed eerst uitproberen vooraleer de ouders het speelgoed zelf aanschaffen. De spelothek is een uitleen-gelegenheid voor speelgoed, min of meer te vergelijken met een bibliotheek. Men kan het speelgoed gedurende 1 of meerdere weken uitlenen, dus als dan blijkt dat de

kinderen het speelgoed na een tijdje al beu zijn dan heeft men geen miskoop gedaan. Ook verenigingen, leerkrachten, het Vluchthuis, CAW, CVO, Basiseducatie, Combine cafe, De Gezinsbond en crèches maken gebruik van de uitleendienst. Een speel-o-theek wil ook een ontmoetingsplaats zijn voor ouders. In een ongedwongen sfeer ontstaan contacten, zodat praten en uitpraten veel spontaner kan groeien. Op 4 december 2009 heeft een werkgroep van het LOP Diest een spelothek geopend in een lokaal van Basisschool de Tovertuin. De uitrusting van de spelothek gebeurt met subsidies van het Federaal Impulsfonds voor Migratiebeleid. De spelothek is voor het publiek open op donderdag van 15u30 tot 18u00.

De spelothek, met zijn informele structuur, waar activiteiten rond het spel worden georganiseerd, geeft ruimte aan ongedwongen en informele relaties tussen ouders. Maar ook tussen bezoekende ouders en het personeel, of het personeel en vrijwilligers en misschien wel belangrijkste: tussen ouders en kinderen. Ouders blazen even uit, spelen mee en voelen zich ondersteund in hun opvoedkundige taak. Ondersteuning wordt door de medewerkers en vrijwilligers niet opgedrongen, maar komt door de informele structuur bijna vanzelf tot stand. Natuurlijk promoot de spelothek 'het spel' (omdat het de ontwikkeling van het kind ten goede komt) en ook het verbeteren van de (spel)vaardigheden van ouders is een centrale insteek, maar anderzijds werkt men toch aan de sociale cohesie en gemeenschapsvorming. Typisch aan deze ontmoetingsplaats is dat men aan kinderen en ouders laat voelen hoe plezierig het is samen te spelen, te leven en te delen. Samen betekent ook: met

andere ouders. Het kan voor sommige ouders verrijkend of geruststellend zijn te zien hoe anderen met hun zoon of dochter omgaan (tijdens het spel, maar ook in het algemeen).

Overijse

DIGITAAL FORUM VOOR OUDERS

Onderwerp: Kerstkamp 2011?
Urgentie: Hoog

Hallo,

Vanaf vandaag starten de inschrijvingen voor het SPOREO Kerstkamp dat van 4 tot 7 januari 2011 zal plaatsvinden.

Jasper is alvast ingeschreven.

Nog geïnteresseerden? Schrijf je dan snel in op www.sporeo.be, opgelet vernieuwde website, eerst registreren vooraleer je kan inloggen, dan "kind" toevoegen & dan pas kan je inschrijven. (opnieuw op profiel gaan staan, daar kind selecteren & dan staat er automatisch het "kerstkamp", dan kan je nog ingeven met welke andere kids hij/zij eventueel in de groep wilt zitten)!

Veel succes met de inschrijving
Vele groetjes

Mireille

"Het is een beetje de omgekeerde wereld. Eerst e-mailen we met elkaar, daarna volgen we elkaar op Facebook en aan de hand van de profielfoto's herkennen we elkaar aan de schoolpoort."

(Vader van Steffen)

"Vorig jaar was er een probleem in de klas. Er was iemand die de andere kinderen lastig viel en de klas sfeer verziekte. Via het digitaal forum hebben een aantal ouders hun beklag gedaan en zich verzameld om het probleem bij de school en de klasleerkracht aan te klagen."

(Vader van Thomas)

"Onderaan haar mailtje stond te lezen dat ze haar zoon ingeschreven had in het sportkamp. Dan heb ik mijn zoon ook maar ingeschreven."

(Moeder van Joery)

In de Gemeentelijke Basisschool Overijse worden ouders niet alleen betrokken door oudercontacten en klasvergaderingen maar werkt men ook met een e-mailforum. Aan het begin van het schooljaar wordt er een klasvergadering georganiseerd waarop de klastitularis de school- en klaswerking toelicht en de ouders op de hoogte brengt van de klasafspraken en bijzondere schoolactiviteiten. Op dat moment wordt er ook een ouderverantwoordelijke

aangeduid: een ouder die het komende schooljaar als één van de tussenpersonen thuis-school zal fungeren. Vragen over de school- of klaswerking, vragen/suggesties over schoolactiviteiten, kleine problemen en dergelijke... kunnen naar deze ouder doorgemailed worden. Hij of zij beantwoordt de vraag of speelt deze door naar andere ouders. Het eerste werkje voor de ouderverantwoordelijke is dan ook het verzamelen van alle e-mails (van ouders die wensen deel te nemen aan het forum, niemand is verplicht).

De meeste leerkrachten wensen eveneens deel uit te maken van het digitaal netwerk en geven hun e-mailadres. Alhoewel de ouderverantwoordelijke het vertrekpunt is en het initiatief begint, is het niet zo dat alle e-mailverkeer via hen passeert. Ouders e-mailen naar een select groepje, beginnen elkaar te volgen en berichten te sturen via Facebook, enz. De school stimuleert het initiatief en blijft er verantwoordelijk voor.

Online correspondentie tussen ouders. Om elkaar snel op de hoogte te houden, maar ook om de draaglast van de school (en meer specifiek de klasleerkracht) te verkleinen. Ouders krijgen de mogelijkheid om elkaar aan te spreken en de ouderverantwoordelijke werkt – althans toch in het begin – als katalysator voor deze online briefing. Leerkrachten betrokken bij het initiatief weten op hun beurt wat er reilt en zeilt bij ouders en kunnen tussenbeide komen en duidelijkheid scheppen waar nodig. Misschien wel het belangrijkste van zo'n digitale oudergroep is dat ouders hun kleine bekommernissen kwijt kunnen. Ze discussiëren over gepaste kledij voor een schooluitstap, vragen raad over het huiswerk, sakkeren een beetje over de chaotische eerste schooldagen, enz. Daarnaast is er ruimte voor meer beladen onderwerpen, zoals een gedragsprobleem (zie citaat). Een digitaal forum opent de mogelijkheid om op een informele manier het hart te luchten en gelijkgezinden te vinden/rond zich te ver-

zamelen. Dit gebeurt niet alleen wanneer er een probleem aan de oppervlakte verschijnt, evengoed wordt er een groepje ouders verzameld rond meer positievere onderwerpen. Via mail werd onder meer de vraag gesteld wie zich geroepen voelde om een cake te bakken op het schoolfeest, of om een kraampje met glühwein in te richten op de Kerstmarkt. Men gebruikt het platform ook om elkaar te polsen voor buitenschoolse activiteiten (zie citaat van het sportkamp).

Herent

DE BUURT-SPORTMONITOR

*"Je kan wel een aantal regels opleggen, maar uiteindelijk zijn het je kinderen niet. Soms zijn er dan wel kleine moeilijkheden, ja."
(Een sportmonitor)*

*"Toen Magda kwam vragen of we een buurtsportmonitor nodig hadden, hebben we daar toch eventjes met een groep ouders over nagedacht. Gingen we onze kinderen laten sporten of vrij laten spelen? Misschien een springkasteel bestellen? Ging er, met de competitieve aard van mijn zonen, geen ruzie van komen? Enfin, niet dat alleen mijn zonen zo zijn, die van Christel zijn even erg."
(Een moeder van twee jongens)*

*"Mijn jongens amuseren zich en ik zet me wat bij de andere ouders in het zonnetje. Dat hoeft niet lang te duren, maar het is wel leuk. En omdat de kinderen iets kunnen doen blijf je toch wat langer hangen."
(Een moeder)*

Het Herentse bestuur wil buurtinitiatieven (zoals wijkfeesten, nieuwjaarsdrink, speelstraat) stimuleren en ondersteunen.

Organisatoren van buurt-, straat- en/of wijkfeesten kunnen naast logistieke en promotionele ondersteuning rekenen op een financieel duwtje in de rug.

Sinds 2010 kan men tevens beroep doen op een buurtsportmonitor die gedurende twee uren de jongeren op het buurtfeest op een sportieve manier komt animeren.

Er moeten minstens 16 jongeren (tussen 6 en 16 jaar) aanwezig zijn. Men kan er dus van uitgaan dat indien het sportieve evenement doorgaat, er minimaal ook 16 ouders aanwezig zijn.

Inwoners moeten minstens 6 weken voor de activiteit een aanvraagformulier invullen willen ze kunnen rekenen op (logstieke, promotionele, financiële) steun. Nadien mogen ze een sfeerfoto, een voorbeeld van de gevoerde promotie waarin men het logo 'Herent steunt' verwerkt (mail, flyer, ...) en een financiële afrekening ter staving van de subsidie opsturen.

Vaak groeien initiatieven die het samenhangingsgevoel in een gemeente versterken vanuit inwoners zelf. Buren willen elkaar wat beter leren kennen en organiseren iets waar jong en oud zich in kan vinden.

Ouders horen van de sportmonitor en motiveren hun kind om het eens te proberen. Er worden zo kinderen bereikt die niet of moeilijk in contact komen met sport.

In de buurt waar ze wonen komen kinderen in contact met andere kinderen en met de (on)mogelijkheid om met elkaar te spelen. Ook hun ouders hebben contact met elkaar, al was het maar om eens te polsen welke kinderen mogen verwacht worden bij de sportmonitor.

Het citaat maakt duidelijk dat er ook wordt nagedacht over de kleine conflicten en moeilijkheden die zulke initiatieven met zich meebrengen. Ouders spreken elkaar aan, vragen hoe ze de zaken zien en vertellen wat

hen dwars zit. Men ontvangt begrip en genegenheid, er kunnen zich vriendschappen ontwikkelen en men bouwt een waaier van sociale contacten uit.

Tienen

WELKOMSTPAKKET VOOR NIEUWE INWONERS

Wanneer nieuwe inwoners van Tienen zich inschrijven in het bevolkingsregister, krijgt ieder gezin een welkomstpakket mee naar huis. Dit pakket kunnen ze ophalen bij de dienst bevolking. Zo'n pakket bevat onder meer een stadsgids, een programmabrochure van CC De Kruisboog, de huisvestingspremies, een stadsplan en een afvalkalender.

Het pakket wordt aangevuld door gadgets: enkele suikerklontjes (de trots van Tienen) en een boekje met waardebons van de verschillende stedelijke diensten. Eén van die waardebons geeft bijvoorbeeld toegang tot het zwembad. Je kan ook de stadsbibliotheek

of het interactieve Suikermuseum bezoeken. Voor de kinderen is er een gratis SWAP- of Grabbelpas.

In het verlengde van dit initiatief worden de nieuwe inwoners uitgenodigd voor een kennismaking met de stad aan de hand van een welkomstwandeling. Deze 'Dag van de nieuwe inwoner' wordt twee keer per jaar georganiseerd door de diensten communicatie en toerisme i.s.m. de Tiense Gidsenbond. Tijdens de wandeling (en busrit) krijgen de deelnemers praktische en nuttige informatie over hun 'nieuwe' woonplaats.

Na de wandeling wordt een receptie aangeboden in het stadhuis (met in 2010 een verrassingsoptreden van de Tiense straatmuzikanten).

Het welkomstpakket en wandeling als een opstapje om de stad te leren kennen. Immers, deze was er al voor de aankomst en zal er nog zijn na het vertrek of overlijden. Kennis hebben van de geschiedenis van de stad, de manier waarop het gemeentebestuur werkt en waar het de nadruk op legt, het dagelijks reilen en zeilen in en rond de woonplaats – dit kan allemaal inspirerend werken. Inspirerend in de zin dat men zich als nieuwe inwoner sneller aangesproken voelt door de lokale politiek, of zich sneller betrokken voelt bij een sociaal evenement, enz. Daarnaast werkt het welkomstpakket drempelverlagend om op plaatsen (het zwembad, de bibliotheek, de musea) te komen waar men normaal niet komt, of misschien toch niet zo snel. Door het bezoeken van plaatsen (tijdens de wandeling, of tijdens een gezinsuitstapje), deze te gebruiken en er meer informatie over te

krijgen kan men geïnspireerd worden om er 'iets' mee te doen. Een verjaardagsfeestje van de kinderen in het zwembad organiseren, bijvoorbeeld, of wekelijks met de kinderen een bezoekje brengen aan de jeugdabdeling in de bibliotheek. Het kan zelfs verder gaan wanneer men beslist om samen met anderen mee vorm te geven aan die plaatsen. Dit bewijst de organisatie OpgewekTienen (zie hun website) die inwoners wil wakker schudden en hun motiveert om actie te ondernemen in hun eigen buurt, wijk of omgeving. Het is een organisatie van, voor en door Tienenaars waar ook de nieuwe inwoners (indien gewenst) hun steentje bijdragen. Genoeg platformen om zich als nieuwe inwoner te binden met de woonplaats, maar het welkomstpakket en wandeling legt hiervoor het fundament.

Zemst

KINDERHOOGDAG

Op zondag 5 juli organiseerde Zemst voor de eerste keer een kinderhoogdag op en rond het Plein van de Verdraagzaamheid.

Tijdens de kinderhoogdag kon iedereen tussen 3 en 12 jaar samen met hun ouders en familie komen genieten en proeven van de cultuur voor het jonge volkje. Er waren theatervoorstellingen, workshops, animators, sportevenementen, enz. Voor sommige activiteiten moest men reserveren, daarnaast waren er tal van doorlopende activiteiten. Het programma houdt ook rekening met anderstaligen. Ook de werkgroep opvoedingsondersteuning was aanwezig met een standje. Overigens was Zemst niet de enige

gemeente die een Kinderhoogdag organiseerde. Van april tot november 2010 kon men op 12 verschillende plekken in de provincie proeven van culturele brouwsels op kindermaat.

Elke deelnemende stad en gemeente stelde dan op zijn Kinderhoogdag een mooie mix samen van theater, dans, film, muziek, circus, actieve workshops en andere culturele activiteiten.

De Kinderhoogdag was een initiatief van de provincie Vlaams-Brabant en de coördinatie was in handen van Artforum vzw.

Een Kinderhoogdag is een mooi voorbeeld van een ontmoetingsinitiatief dat het midden houdt tussen ontmoeten rond een 'pedagogisch' thema en een ontmoeten dat (ogenschijnlijk) niets met opvoeden te maken heeft. Een Kinderhoogdag is immers niet georganiseerd rond een bepaald pedagogisch thema, maar trekt natuurlijk een bepaald publiek aan (kinderen en hun ouders). Mooi meegenomen is dat zulke evenementen een sfeer van 'erbij horen' creëren doordat men elkaar kan herkennen en plaatsen (wij komen ons hier met de kinderen amuseren). Centraal staat een universeel product: cultuur voor kinderen. Bezoekende (groot)ouders wonen zowel in als ver uit de buurt van de gemeente of stad. Het initiatief brengt zo ouders samen vanuit een oogpunt om het kind en zijn ouders te plezieren, deel te laten nemen aan activiteiten en een fijne dag te laten beleven. Het gaat er niet in eerste instantie om dat ouders elkaar ontmoeten zodat ze het over opvoeden kunnen hebben, maar een

gesprek over iets dat met opvoeden (in de ruime zin van het woord) te maken heeft, is tijdens zo'n dag nooit ver weg. Small talk over het weer en over de kinderen, zien hoe andere kinderen zich gedragen en hoe de eigen kinderen zich gedragen bij andere kinderen, een kleine verzuchting uiten, ervaringen delen, ... het moet niet, maar het kan tijdens zo'n dag. Een verschil met andere activiteiten is dat men makkelijker in de gemeente kan rondlopen zonder actieverplichting. Ouders kijken er rond en bespreken met elkaar welke activiteiten ze ondernomen hebben en wat ze van de Kinderhoogdag vinden. Ze wikken en wegen hun volgende activiteit en laten zich leiden door de lachende gezichten van hun kinderen en de suggesties van andere ouders. De sfeer van de Kinderhoogdag is aangenaam en plezierig, niet alleen voor de habitués die bij heel wat culturele kindervoorstellingen op post zijn), maar algemeen voor ouders met jonge kinderen.

Halle

OPVOEDINGSPUNTEN

"Het zijn niet alleen de filmpjes hé. Je wordt ook op de hoogte gehouden van informatieavonden en zo. Dat is wel gemakkelijk. Ze brengen hun initiatieven tot bij u. Je moet er zelf niet meer achter zoeken."
(Een moeder)

Halle opende dit jaar op vier plaatsen 'opvoedingspunten'.

In vier publieke wachtruimtes werden er vaste opvoedingspunten gerealiseerd, respectievelijk in de wachtruimte van de burgerlijke stand in het stadhuis, de wachtruimte van het OCMW, de wachtruimte van de afdeling pediatrie in

het ziekenhuis en de jeugdafdeling van de bibliotheek.

Op deze plaatsen hangen er LCD-schermen met filmpjes rond opvoeding voor ouders en kinderen. Ook zijn er boekenhuisjes aanwezig, zoals ontworpen door de provincie Vlaams-Brabant. Daarnaast wordt er één mobiel opvoedingspunt voorzien, uitleenbaar door scholen, kinderdagverblijven, vzw's, enz.

Het project is er gekomen dankzij de projectsubsidies van het Vlaams Agentschap Jongerenwelzijn en de ondersteuning vanuit de Dienst Welzijn en Gezondheid/Kindbeleid van de provincie Vlaams-Brabant.

Dit project stelt de dagelijkse opvoedingsvragen en problemen van ouders centraal. In ruimtes waar men sowieso komt, zijn tijd doodt, brengt de stad opvoedingsondersteuning binnen. De opvoedingspunten kunnen werken als katalysator, om onderling ervaringen uit te wisselen, of nieuwe contacten te leggen.

De filmpjes draaien, de boeken liggen er. Waarschijnlijk niet altijd, maar ge-

regeld zullen ze iets teweeg brengen: ouders nemen een opvoedingsgericht boek ter hand, denken het hunne over de opvoedingspunten, spreken misschien een andere wachtende aan over het zonet bekeken filmpje. Het project maakt gebruik van die plaatsen waar ouders, en in het verlengde burgers, reeds komen.

Pepingen

ONTMOETINGSMOMENT ONTHAALoudERS EN OPENDEURDAG KINDER- DAGVERBLIJVEN PINOKKIO & 'T ZONNETJE

"Ik ben naar de opendeurdag geweest en het is echt een fijn kinderdagverblijf. En de verantwoordelijke is een heel lieve mevrouw."
(Moeder van Shana)

"Anders kom je hier [de raadzaal van het gemeentehuis] nooit of enkel voor wat formeel gedoe. Het is wel leuk om de ruimte eens op een andere manier te bezoeken."
(Een vader)

Op zaterdag 20 november 2010 was het dag van de Natuur en traditiegetrouw ook geboortebomplant-dag. Alle mensen die instaan voor de kinderopvang in de gemeente Pepingen werden uitgenodigd (alle onthaalouders, de verantwoordelijke van de mini-crèche 't Pajotje, alle begeleidsters en verantwoordelijken van de kinderdagopvang Pinokkio en 't Zonnetje in Pepingen).

Er werd samen van gedachten gewisseld over de invulling van opvoedingsondersteuning en opvoe-

dingsverantwoordelijkheid voor aanbieders van kinderopvang en de nieuwe jonge ouders van Pepingen werden verwelkomd.

's Morgens werden de geboortebomen geplant door de jonge ouders en hun familie onder deskundige leiding van de milieudienst en Natuurpunt. Daarna kregen de ouders en andere inwoners de kans om eens een kijkje te nemen in de kinderdagverblijven 't Zonnetje en Pinokkio en werden ze uitgenodigd op een hapje en een drankje in de raadzaal van het gemeentehuis.

Op deze manier wil de gemeente Pepingen twee keer per jaar en op een informele manier ontmoetingen stimuleren tussen de aanbieders van kinderopvang, de natuurvereniging, de milieudienst en de ouders. De receptie mondde uit in een gezellige bijeenkomst van ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken.

Ouders krijgen het gevoel welkom te zijn wanneer ze zich doorheen verschillende ruimtes (een bomenplantage, een kinderdagverblijf, het gemeentehuis) bewegen.

Verschillende instanties zetten hun deuren open en zorgen ervoor dat ouders sneller even binnenwippen.

Mama's en papa's die zich welkom voelen in een kinderdagverblijf en een goede band hebben met de medewerkers en elkaar zullen niet op de drempel blijven trappelen maar binnentreden en zich sneller mengen in de gesprekken.

Ontmoetingen faciliteren kan dus ook betekenen de toegankelijkheid van mogelijke ontmoetingsruimtes vergroten. Ruimtes die weliswaar in beheer zijn (door het gemeentebestuur, door de natuurvereniging), maar die toch breed toegankelijk blijken. Het is de ouders letterlijk en figuurlijk een plaats aanbieden, zodat het mogelijk wordt dát ouders andere ouders kunnen ontmoeten. En zo kunnen er zich

dan verschillende dingen afspelen, 'weetjes en probleempjes' uitwisselen, bijvoorbeeld, of blijven napraten in kleinere groepen.

Gooik

GRATIS ONTBIJT BIJ DE START VAN HET SCHOOLJAAR

“Toen we hier kwamen wonen, hadden we wel snel contact, maar zo’n ontbijt helpt natuurlijk ook. Tof, en het duurt niet te lang. Mijn man gaat wel niet mee, maar dat geeft eigenlijk niet. Zo’n ontbijt heeft het effect dat als ik daarna mijn kinderen kom ophalen aan de schoolpoort ik al wat andere moeders ken en gemakkelijker een babbeltje aanknoop.”

(Een nieuwe inwoner van de gemeente)

“We komen elk jaar ontbijten. Je ziet iedereen terug en babbelt wat over hoe de vakantie geweest is, je vraagt eens aan andere ouders wat ze verwachten van de nieuwe meester en zo. Ja, zeer goed gevonden.”

(Een moeder)

“Vorig jaar hebben we een carpool-systeem afgesproken. Dat was wel gemakkelijk. Op dat ontbijt spraken enkele ouders ons erover aan. We wonen in elkaars buurt, en de kinderen blijven ‘s middags op school eten en zitten na school in de studie, dus het zou wel handig zijn.”

(Een moeder)

Naar jaarlijkse gewoonte wordt er voor de start van elk nieuw schooljaar door het gemeentebestuur van Gooik een ontbijt aangeboden aan alle leerlingen van de Gooikse dorpscholen (zo’n 750) en hun ouders. Zo’n ontbijt bestaat uit koffiekoeken, een tas koffie en melk. Het ontbijt gaat meestal door op 1 september. Ouders zijn in de loop van de voormiddag welkom. Ook directie en leerkrachten lopen rond. De coördinator van de BKO en van de minikribben het LOK is eveneens aanwezig. Dit geeft ouders de kans om vragen af te vuren en met haar in contact te komen.

Het schooljaar wordt in gang geschooten met een koffiekoek en een tas koffie. Voor kinderen, na twee maanden vakantie, heeft zo’n nieuw jaar waarschijnlijk wel iets spannends: een andere leerkracht, een ander klaslokaal of schoolgebouw, een andere klasverdeling.

Ook voor ouders kan begin september een hectische periode zijn.

Zo’n ontbijt schept de mogelijkheid om verwaarde banden met Maaik haar moeder of Timothy zijn vader aan te halen. Even binnenwippen, een gezicht op de nieuwe leerkracht plakken, nog snel een vraag stellen aan de directie, voor zulke zaken is er tijdens het gratis ontbijt gelegenheid.

Asse

BABELUURTJE VOOR OUDERS

"Soms is dat vertalen knap lastig. Dan hangt je vertaling met ogen en haken aan elkaar, maar we vinden elkaar wel."

(Een vader)

"Zo'n grote opkomst van geïnteresseerde ouders is leuk om zien. Dan sta je met plezier een paar uurtjes te flyeren."

(Een betrokken moeder)

Net zoals alle scholen organiseert de Vrije Kleuterschool Asse jaarlijks één of meerdere oudercontacten. Daarnaast is elk schooljaar een infoavond en opendeurdag voorzien. De ouders zijn ook vertegenwoordigd in de schoolraad. Om het contact met de school nog te versterken is er een 'Vriendenkring' opgericht – een

groep ouders en sympathisanten die zich inzetten voor de kleuterschool. Samen met het personeel organiseren ze onder meer activiteiten om geld te verzamelen (om nieuw materiaal te kunnen kopen, renovatiewerken uit te voeren, enz).

In 2009 is de Vriendenkring van de vrije kleuterschool Asse gestart met één keer per maand een babbeluurtje te organiseren, een uurtje waarin ouders onder elkaar zijn en bepaalde (opvoedings)thema's aansnijden. Getracht wordt ook de anderstalige ouders – waar er toch een aantal van zijn – te motiveren om aanwezig te zijn. Men spreekt elkaar aan op de parking en aan de schoolpoort, er worden foldertjes uitgedeeld en de ochtend van het

'babbeluurtje' staan er verschillende ouders uit de Vriendenkring aan de schoolpoort om het contactuurtje te promoten.

De eerste keer ging het babbeluurtje rond het thema 'gezonde voeding' en er waren een vijftigtal ouders aanwezig. De 'harde kern' van de Vriendenkring (de ouders die sinds de oprichting ervan betrokken zijn) verspreiden zich over de ruimte en vertalen enkele zinnen voor de anderstalige ouders. Andere ouders pikken dit op en men vertaalt voor elkaar waar nodig. Ondertussen zijn er al verschillende thema's aan bod gekomen (soms voorgesteld door één van de ouders, soms aangebracht door een externe spreker) en het babbeluur wordt nog steeds druk bezocht. Het blijft ook niet bij 'babbelen', soms worden er activiteiten ondernomen.

Het babbeluurtje gaat tot op heden één keer per maand door op maandagochtend tijdens de lessen.

Het babbeluurtje vormt het hart van de ouderinteractie (en misschien wel ouderparticipatie) in de kleuterschool. In deze centrale informele ontmoetingsruimte – waar ontmoeting niet geforceerd of opgedrongen is, waar de verschillende ouders even binnenspringen of blijven hangen, waar sprekers passeren of langer vertoeven, waar men niet iedereen hoeft te kennen om erbij te horen – pikten ouders veel signalen op van wat er leeft bij andere ouders. Hoe ze met elkaar omgaan, wat hen bezighoudt, welke onderwerpen ze de moeite vinden om aan te snijden, enz. Een plaats waar het centrale thema soms verglijdt in small talk en kleine gesprekjes of omgekeerd: waar er verhitte discussies zijn die na het babbeluurtje nog steeds niet zijn opgelost. Het voorbeeld toont ook aan dat het niet makkelijk is de ontmoetingsruimte levendig te houden. Er wordt moeite voor gedaan: aan de schoolpoort staan, foldertjes uitdelen, anderstalige aanspreken, een gemotiveerde externe spreker vinden.

In die zin klopt de gekozen groepsnaam 'Vriendenkring': ook in andere vriendschapsrelaties moet men zich inzetten om het contact niet te laten verwateren. Nieuw bloed brengen in de kring is niet altijd even makkelijk: steeds minder mensen hebben vandaag de dag tijd voor zo'n engagement of voelen zich als nieuwkomer niet meteen op hun gemak in een kliek die toch al enkele keren is samengekomen. Om zulke ontmoetingsruimtes niet te laten doodbloeden, moet men zich blijven inzetten, maand na maand.

Tienen

ATELIER 'DAS PAS KOKEN'

"We zijn dan eens weg van de mama. Een middagje mannen onder elkaar."

(Vader van Matty)

"Toen Sander vroeg waarom mama altijd kookt, hebben mijn vrouw en ik daar wel over zitten lachen, maar uiteindelijk heeft de jongen wel een punt. Ik wil dat mijn zoon opgroeit en met plezier zelf eens achter het fornuis staat. En zijn papa helpt, natuurlijk! (lacht)"

(Vader van Sander)

Op woensdagmiddag 3 maart 2010 organiseerde de jeugddienst, in samenwerking met PISO Tienen, een kookworkshop. Op zich niets speciaals ware het niet dat men zich richtte op jongens (van zes tot tien jaar) en hun vaders.

Inschrijven was verplicht en de deelnemers legden per duo tien euro neer. Een lokale chef verzorgde de workshop: hij legde de gerechten uit en hielp de 'mannen' op weg. Er waren 15 duo's aanwezig. De workshop was dan ook volzet.

De jeugddienst heeft voor deze mannenactiviteit gekozen omdat er reeds heel wat activiteiten voor

moeders met dochters georganiseerd werden (oa workshop bloemschikken, nailart, schoonheidsspecialisatie). Ook is het zo dat koken tegenwoordig een populaire bezigheid is en dat de activiteiten die ouders samen met hun kinderen kunnen ondernemen vrijwel altijd drukbezocht worden.

Een kookactiviteit voor vader-zoon. Het gaat niet expliciet over opvoeden, maar niettemin is dit toch iets dat in een diepe zin van het woord pedagogisch kan zijn. Zo geven sommige vaders te kennen deel te nemen niet omwille van de kookactiviteit op zich, maar om "eens weg te zijn van de mama", met "mannen onder elkaar". Natuurlijk, het gaat om het koken, en misschien ook wel om het beter leren koken. Maar er gebeurt ook veel meer dan dat. Het gaat ook om een

bepaald soort van samen-zijn, om het samen bezig zijn (rond het fornuis), het 'samen ondernemen', zoals een van de vaders het uitdrukte – en dat is wat hier het pedagogische uitmaakt. Vaders en zonen ontmoeten elkaar hier, georganiseerd rond een bepaalde activiteit, en tonen aan elkaar, door het concrete doen van iets en misschien gewoon ook door het te zeggen, wat ze belangrijk vinden – helpen in het huishouden, bijvoorbeeld, of tijd vrijmaken voor elkaar.

'T LAMPEKE

"Dit is niet alleen een opvang voor de kinderen. Ik beschouw het als een 'familiethuis', zoals opa en oma thuis in Ethiopië. Wij hebben hier geen familie, iedereen is daar. Voor ons is dit een grootouderhuis. Ik én de kinderen voelen dit zo gemakkelijk aan."

(Ethiopische alleenstaande moeder)

"Het is belangrijk dat ik hier als volwassene mijn praatje kan doen, ik heb dat nodig." (Moeder van twee tieners)

Buurtwerk 't Lampeke is een integrale en geïntegreerde buurtwerking gelegen in de kansarme Leuvense 'Ridderbuurt', die bestaat uit vier deelwerkingen (dagopvang de Wurpskes, kinderwerking Fabota, jongerenwerking Den Tube en buurthuis 't Lampeke). Ze bieden een uitgebreide basiswerking aan voor alle leeftijden met aandacht voor gezinnen en alleenstaanden, gekoppeld aan diverse projecten en beleidsmatig werken met mensen 'van

onderuit'. In 't Lampeke bestaat een jarenlange traditie in het bereiken, betrekken van en werken met mensen in kansarmoede en sociale uitsluiting en het organiseren van ontmoeting tussen kansarme en niet-kansarme ouders. Omdat een deel van de bereikte ouders een beperkt sociaal netwerk heeft, dient de buurtwerking als 'versterkende plaats' om sociale netwerken te ontwikkelen. Dit wordt benoemd als 'van buiten naar binnen naar buiten': mensen vinden de weg naar 't Lampeke en maken van daaruit terug verbinding met de maatschappij. Een sociale mix bereiken tijdens deze ontmoetingen is erg belangrijk, om te vermijden dat 't Lampeke een gesloten werking of 'ghetto' zou worden. Belangrijk is dat ouders in deze organisatie een verbinding kunnen maken op langere termijn, zonder dat dit gekoppeld is aan de leeftijd van de kinderen (als een kind niet langer naar de dagopvang gaat, kan de ouder betrokken

blijven vanuit de andere deelwerkingen). Ouders werken in de werking mee op verschillende manieren: helpen koken, achter de bar staan tijdens een einddag, vervoer van de kinderen, enz. Ouders kunnen overdag (ook als de kinderen er niet zijn) in de werking terecht voor een tasje koffie, een activiteit, een babbel. Daarnaast worden er geregeld gezinsactiviteiten georganiseerd: daguitstap naar de zee of naar de Efteling, fietstocht met picknick, theaterbezoek. Deze activiteiten werken verbindend en versterken het succes van de ontmoetingsmomenten en de betrokkenheid van de ouders hierop. Binnen de kinderwerking is er een oudergroep die op maandelijkse basis samenkomt met een groep van 30 à 35 ouders, op woensdagavond. Tijdens de oudergroep is er opvang voor de kinderen en wordt er ook gegeten. Vanuit deze oudergroep ontstaan er verschillende initiatieven: vormingen rond straffen en belonen, een vertel- en voorleesproject met ouders gekoppeld aan het project 'Koffer Schaap Maison', etc.

't Lampeke wil tegemoet komen aan iets zeer menselijks: de nood aan een gesprek, het delen van een gebeurtenis, ergens komen en zich opgemerkt voelen. Deze kleine momenten geven ze een duidelijke plek in hun werking. Niet vanuit een visie 'voor en door mensen in kansarmoede', maar breder: met en voor iedereen die zich in een marge bevindt en de werking voor zichzelf betekenisvol vindt. Of anders, buurtbewoners die, om welke reden dan ook, maatschappelijk kwetsbaar zijn of dit dreigen te worden. Het is een visie die impliceert dat iedereen aanwezig is, zich in het moment bevindt. Mensen (al dan niet in kansarmoede) stellen zich kwetsbaar op, maar ook de medewerkers brengen stukken van zichzelf in binnen de relatie. Het is luisteren naar de ouders, vaak zonder een vraag te stellen, maar vanuit eenvoudige, alledaagse gesprekken. Het is mee aan tafel schuiven, een koffie drinken, samen iets eten, een eindje wandelen, meespelen op straat. Alhoewel 't Lampeke bestaat uit vier concrete plaatsen (dagopvang, kinderwerking, jongerenwerking en het

buurthuis) met als consequentie dat men gebonden is aan een bepaalde infrastructuur, kan men toch ook zeggen dat de ontmoetingsruimte niet geheel vastligt, telkens verschuift (van een voetbalveld naar een computerlokaal, van het strand naar een loket) en tegelijkertijd mee wordt gevormd door zijn bezoekers. Via een maandelijks buurtforum, bijvoorbeeld, beslissen geïnteresseerden mee hoe het buurthuis wordt gerund.

Gooik

BUURTFEEST IN DE VIERGATENSTRAAT

"Dan blijft het niet bij knikken alleen hé. Dan blijf je al wat makkelijker op straat staan, beetje babbelen met de burens. Het gevoel dat je in een buurt woont die leeft, waar mensen je kennen, dat is goed hé".

(Eén van de oudere buurtbewoners)

"Een week na dat buurtfeest zag mijn buurman mij sukkelend met de startkabels van mijn wagen en hij kwam mij al snel helpen. Ik zeg niet dat nu door dat buurtfeest komt, maar laat ons zeggen dat het ijs wel gebroken is. Je vraagt al eens iets sneller aan de mensen."

(Een buurtbewoonster)

Door de Viergatenstraat stroomt al een tijdje nieuw (jong) bloed. Aan het contact tussen de geboren en getogenen enerzijds en inwijkelingen anderzijds wordt dan ook gewerkt. Een paar families brainstormde erover en kwamen als eerste initiatief met een 'nieuwjaarsdrink' aandragen.

Bedoeling was om 2010 feestelijk in te zetten. Een koppel stelde hun huis ter beschikking en al gauw was er een uitnodiging in alle bussen. Op 31 januari 2010 ging de nieuwjaarsdrink dan uiteindelijk door en buurtbewoners zorgden voor taart, drank, hapjes en wafels op grootmoeders wijze.

Maar het bleef niet bij deze geslaagde nieuwjaarsdrink. De bewoners van de Viergatenstraat organiseerde in augustus 2010 hun eerste buurtfeest. Tijdens die avond werd er, naast een gezellig samenzijn rond de tafel, een quiz georganiseerd.

Een buurtfeest. Om mensen op te nemen in de gemeenschap, maar ook om te discussiëren of het nu Viergatenars dan wel Viergattenaars moet zijn.

Samen eten, de kinderen animeren en schminken, nadenken of er volgend jaar geen springkasteel moet komen.

Mensen uit de buurt worden uitgenodigd, en niet iedereen is aanwezig, maar dat hoeft ook niet. Men wordt uitgenodigd maar kiest zelf of men actief wil deelnemen.

It takes a village to raise a child, hoort men nogal eens. Zo'n village moet er dan ook zijn, en met een buurtfeest wordt misschien een village 'gemaakt'. Een buurtfeest kan een gebeuren zijn waarrond mensen zich organiseren, waarrond zich een gemeenschap kan vormen.

In die zin kan zoiets als een buurtfeest ondersteunend werken voor

ouders en hun kinderen, in en door de gemeenschapsvorming die er zich kan voltrekken. Mensen komen samen, ontmoeten elkaar, geven vorm aan een gemeenschap, en kunnen elkaar ondersteunen.

MIET EN GRIET

"Ja, het is niet slecht. Ik ga haar theorie toch eens in de praktijk brengen. Zo die positieve benadering, misschien helpt het wel, ik zaag waarschijnlijk te veel op onze Jordan."

(Een moeder)

"Goh, dit gedeelte [het drankje] mag eigenlijk wel wat sneller aan bod komen. Het is nu wel al wat laat om nog lang te blijven. En de spreekster moest ook zo snel weg. Ik had eigenlijk wel nog wat vragen."

(Een moeder)

Het Agentschap Jongerenwelzijn lanceerde in juni 2009 een oproep voor het indienen van projectvoorstellen die het aanbod opvoedingsondersteuning verrijken. Deze projectvoorstellen werden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Coördinatoren Opvoedingsondersteuning (VCO) en aan Expoo. Op basis van de adviezen en binnen de marges van het beschikbare budget (100.000 euro) werd ook het Aarschotse projectvoorstel geselecteerd, met name Miet en Griet.

Het project bestond uit twee avonden (14 en 26 april 2010). De eerste keer werd de focus gelegd op de leefwereld van jongeren.

Informatie werd doorgespeeld adhv twee sprekers. De tweede avond werd de focus gelegd op de communicatie en de praktijk van het communiceren met pubers. Deze avond werd begeleid door een kinderpsychologe/gedragstherapeute.

Deze twee avonden werden (gratis) aangeboden door de Stad Aarschot i.s.m. jongerenwelzijn en de Provincie Vlaams-Brabant.

Naast ouders informeren, werd er ook op gelet dat ouders in contact kwamen met elkaar. De sprekers maakten gebruik van zoomsessies, kleine groepswerken en een panelgesprek. Om de avond te eindigen voorzag men in een drankje.

Een informatieavond is in het kader van dit bronnenboek misschien een atypisch voorbeeld: het gaat hier toch voornamelijk om informeren van ouders? Natuurlijk gaat het hier voor een groot deel over ouders informeren (over de puberteit, het gedrag van hun tiener en hoe ermee om te gaan, enz.). Er is een theoretisch luik aan verbonden waarin een (ervarings) deskundige zijn visie geeft. Allemaal waar, maar toch: het is wel degelijk 'Meet and Greet'. Het centrale thema, de puberteit, brengt een bepaald soort ouder op de been: de ouder die de drempel van een informatieavond niet te hoog vindt en wel eens wat meer wil horen over de wereld en het gedrag van zijn jongere. Daarnaast creëert men met het initiatief meteen een platform voor de ouders om wat ze gehoord hebben achteraf, na de uitleg, aan elkaar voor te leggen, om nog even door te bomen over dit of dat aspect, of zelfs om de spreker het vuur aan de schenen te leggen. Met andere woorden, de avond stopt niet na het theoretisch luik. De deskun-

dige geeft de ouders handvaten 'om eens te proberen', maar even belangrijk zijn de relativiserende gesprekjes achteraf, van ouder tot ouder. Sommige verdedigen de expert, anderen twijfelen, nog anderen beginnen spontaan over iets anders te spreken. De deskundige mengt zich niet in de gesprekken en geeft enkel antwoord wanneer ze hem rechtstreeks aanspreken. Het tweede deel van de avond ligt in de handen van de ouders.

Overijse PEUTERBRUNCH

Het lokaal bestuur van Overijse voorziet jaarlijks een budget voor ontmoetingsmomenten en infoavonden voor ouders (met speciale aandacht voor alleenstaande ouders).

Zo werd op maandag 17 mei 2010, om 20 uur, 'De week van de opvoeding' in gang getrokken met een infoavond "Ook peuters puberen" georganiseerd in het Gemeentelijk Cultuurcentrum Den Blank. Nathalie Heurckmans van het Psycho-Therapeutisch Centrum Overijse (een dienst van het OCMW) gaf er tips om preventief om te gaan met dit gedrag en hoe hierop te reageren.

Er was ook een infohoekje en boekenhuisje voorzien. Voor en na de lezing hadden de deelnemers de mogelijkheid om kennis te maken met de diverse diensten over opvoedingsondersteuning (voor ouders van peuters).

Deze infoavond kwam er dank zij de samenwerking van OCMW Overijse, de gemeentelijke Dienst Cultuur en Welzijn, de provincie Vlaams-Brabant, de Gemeentelijke Bibliotheek van Overijse, de Welzijnsraad, het CAW, het LOK en de Gezinsbond maakten dit mogelijk. In de weken daarna leidde Nathalie dan nog een drietal workshops.

Tijdens de workshops konden ouders, maar ook onthaalouders (die een aparte sessie kregen) hun vragen omtrent de peuterpuberteit bespreken in kleine groepjes. Heel het gebeuren kwam feestelijk tot een einde met een peuterbrunch.

Ouders die genoten hadden van de voordracht en/of een workshop werden warm gemaakt om met hun kleine spruit een hapje te komen eten. Voor de brunch van start ging er een voorleessessie en een workshop peuterdans door.

Een gecreëerde cafetaria of eetplaats is een zeer krachtige plek. Immers, tafelen met je kinderen is een alledaagse bezigheid. Deze gewone bezigheid delen met anderen betekent dan ook de gewone manier van met elkaar omgaan delen. De losse sfeer tijdens de peuterbrunch is perfect om op een informele manier een gesprek aan te knopen. Met andere woorden, door het organiseren van een brunch waar ouders met hun kinderen worden uitgenodigd (en waar de kinderen vermaakt worden door de workshop dans en de voorleessessie) gebeurt er iets: onder het motto 'eten moet je

toch' of 'leuk initiatief op een zondagochtend' gaan ouders op een heel gewone manier met elkaar om en wordt er veel meer gepraat dan de mensen zelf beseffen. Het gebeurt bijna onbewust. Iedereen helpt elkaar (bij het klaarzetten van de ruimte, het bedienen van het eten, het afruimen en afbreken van tafels en stoelen) wat er toe bijdraagt dat iedereen zich betrokken voelt. De ouders kiezen zelf waar ze gaan zitten, naast wie en hoe de tafels na het eten worden her-schikt om dicht bij elkaar te zijn.

Leuven

OOGSTEN OP 'T OPEN VELD

“De kinderen krijgen nu meer groenten, en zeker seizoensgroenten, op hun bord. En groenten die ze zelf geoogst hebben, smaken beter, zeggen ze.”

(Een moeder)

“Mijn recept van pompoensoep heb ik gekregen van een ander lid.”

(Een grootmoeder)

‘Het Open Veld’ is een project van de Leuvense bioboer Tom Troonbeeckx, gebaseerd op de idee van ‘Community Supported Agriculture’, een concept waarbij de boer en de consumenten de handen in elkaar slaan en het oogst risico delen. Voor een bepaald bedrag kan elke

Leuenaar een oogstaandeel van het Open Veld kopen. Hiermee wil deze bioboer een alternatief bieden voor productiemethodes die energieverslindend zijn, mens en milieu uitbuiten en sociaal en ecologisch onverantwoord zijn.

Open Veld beschikt aan de Abdij van ‘t Park – net buiten Leuven – over een hectare akkergrond en een boomgaard met 23 kersensoorten. Scharrelkippen en schapen behoren tot de toekomstplannen. Omdat het Open Veld werkt met een zelfoogststelsel, komen de aangesloten gezinnen wanneer het hun past naar het veld om het fruit of de groenten die op dat moment volgens het teeltplan beschikbaar

zijn, te oogsten. Ook worden de aangesloten gezinnen uitgenodigd om één zaterdag per maand te komen helpen op het veld.

Aangesloten ouders geven aan dat ze door dit project elkaar meer dan vroeger zien en ook gemakkelijker bij elkaar binnenlopen, recepten uitwisselen, etc.

Een boerderij waar geïnteresseerden de boer jaarlijks een kleine som betalen en in ruil daarvoor het hele jaar door groenten kunnen oogsten. Eén van de voordelen van dit zelfoogststelsel is bijvoorbeeld dat er bespaard kan worden op verpakkings- en transportkosten. Maar niet alleen het financiële aspect maakt deze boerderij de moeite waard: het veld, de ruimte, schuift ook een educatief element naar voor. Niet alleen (bij)leren over groenten en het bijhorende teelproces, maar de ruimte ‘vormt’ ook mensen. Tot bewustere consumenten bijvoorbeeld (want zo’n boer steekt toch wel wat energie in zo’n relatief goedkoop product), of tot mensen die (moeten) samenwerken om een goede oogst binnen te halen. Denk hierbij aan de gemeenschappelijke info- of werkmomenten. En in het verlengde van dat samenwerken: elkaar vertrouwen. Vertrouwen dat de andere niet teveel plukt of de gewassen niet toevallig plattrapt tijdens het oogsten, de groenten niet doorverkoopt of zijn diepvriezer vult tegen

de winter. Vertrouwen ook in de toekomst en de boer, want de klant betaalt vooruit en draagt zo mee het risico. Het veldje wordt een ontmoetingsruimte waar men zelf mee zorgt voor draagt, waar men zich dient te engageren (om het te laten slagen) en waar men inspraak krijgt in het hele project. We kunnen eigenlijk besluiten dat niet enkel ‘t Veld mensen vormt, maar dat dit ook omgekeerd geldt en dat in die wederzijdse beweging misschien wel de kracht van het project ligt.

Overijse BABYCAFÉ

In het gemeenschapscentrum de Bosuil kunnen jonge mama's (en papa's) sinds mei 2007 met hun baby terecht voor een drank of gesprekje met andere ouders.

Dit babycafé gaat door op elke dinsdagvoormiddag (van 9 tot 12 uur). Mama's en papa's kunnen er andere ouders uit de regio ontmoeten, samen een kopje koffie drinken en wat bijpraten terwijl hun kinderen binnen oogbereik het speelgoed ontdekken en andere kinderen ontmoeten.

Kostprijs is 1 euro per ouder per bezoek en inbegrepen is een drankje en een versnapering

(meestal koekjes). Er is tevens een verluierplaats aanwezig, net zoals een microgolfoven, waterkoker, kindermeubilair en speelgoed.

Veelal komen er moeders met kinderen die nog niet schoolgaand zijn. In Overijse is er een grote internationale gemeenschap en daar zitten veel moeders met jonge kinderen tussen die weinig of geen Nederlands spreken.

Sommige van die ouders raken daarvoor zelfs in een klein isolement. Het babycafé geeft de mogelijkheid om lotgenoten te ontmoeten en misschien zelfs de Nederlandse taal te oefenen.

Soms wordt er ook voorzien in rand-

activiteiten: een muziekochtend, een voorleesmoment, een cursus babymassage, een EHBO-cursus (gegeven in het Nederlands).

De insteek van het babycafé is duidelijk: jonge ouders met elkaar in contact laten komen. Een babycafé als een plaats om samen te zijn, om een praatje te slaan, praktische informatie door te spelen, en terloops – voor wie het nodig acht – de nederlandse taal te oefenen. Ouders komen wanneer ze willen en blijven naar eigen goeddunken. Er wordt ruimte geboden, om elkaar te ontmoeten, maar ook om even tot rust te komen. Het biedt precies die sociale, informele steun die ouders (zoals uit onderzoek blijkt) lijken nodig te hebben. Hoewel men over 'stamgasten' kan spreken (moeders die bijna alle weken eventjes binnenspringen), ondervindt het café een meer glijdend publiek. Kinderen groeien nu eenmaal op en de nood voor een 'kids-' of 'jongeren'café is misschien niet zo groot. Hoewel, tijdens de vakanties springen ook ouders met 'grotere baby's' binnen.

Contactpersonen

Aarschot

Marjan De Cuyper
Teamverantwoordelijke - verantwoordelijke jeugdbeleid
Tel. 016 56 62 24
marjan@jcdeklinker.be

Asse

Carolien De Ryck
Verantwoordelijke IBO
Tel. 02 532 03 09
carolien.deryck@asse.be

Diest

Christa Vanrompay
Diensthoofd sport, jeugd en welzijn
Tel. 013 35 32 80
Christa.vanrompay@diest.be

Gooik

Tom Vandenbossche
Jeugdconsulent
Tel. 02 532 14 02
tom.vandenbossche@gooik.be

Halle

Astrid Van Daele
Kindbeleidcoördinator
Tel. 02 363 23 08
astrid.van.daele@halle.be

Herent

Lien Wauters
Beleidsmedewerker burgerzaken
Tel. 016 21 13 46
lien.wauters@herent.be

Leuven

Murielle Mattelaer
Lokale coördinator opvoedingsondersteuning
Tel. 016 27 26 13
Murielle.mattelaer@leuven.be

Overijse

Martine Raes
Dienstverantwoordelijke dienst voor onthaalouders
Tel. 02 687 51 56
martine.raes@ocmw.overijse.be

Pepingen

Micheline Pompen
Voorzitter OCMW
Tel. 02 356 18 34
Gsm 0498 92 43 81
Mich.Pompen@telenet.be

Tienen

Jeroen Boesmans
Jeugddienst Tienen
Tel. 016 82 38 64
jeroen.boesmans@tienen.be

Zemst

Kristin De Ridder
Dienst voor kinderopvang OCMW Zemst
Tel. 015 61 87 24
kinderopvangdienst@ocmw-zemst.be

Nathalie Verrijt
Administratief medewerker dienst Welzijn
Tel. 015 61 88 91
welzijn@zemst.be

